

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

№ 26.

Београдъ 30. Юнія.

1845.

СОНЕТЪ

НА ИМЕННЫЙ ДАНЪ

Нѣговогъ Высокопреосвященства, Господина
Архієпископа Београдскогъ и Митрополита цѣ-
ле Србіѣ,

ПЕТРА ІОВАНОВИЧА.

Преходнице о! небесне славе,
Руйна зоро майскога намъ дана,
Сплеть што т' краси одъ цвѣѣа узбрапа
Изъ градне Неманича Саве;

Твон зраци помрчину даве, —
По дну стыда ова тражи стана. —
Петре, дико съ неба намъ послана,
У высине што насъ дижешъ плаве,

Име данасъ свуда ти се дично
Срба синой у пѣсми прелива,
Срце съ душомъ што изводи слачно.

Одъ тирана што виц' стрепит' неѣе
Силну радость Србкниѣа ужива;
Са дна срца Теби бере цвѣѣе. —

у Београду 29. Юнія 1345.

А. О. К. Деснировиѣъ.

ПЕРІОДЪ СЛАВЯНА.

(По Булгариву.)

Човекъ има двојко суштествованѣ: *духов-*
но и *земно*. О првомъ мы неговоримо, а вто-
ро принадлежи земнымъ наукама *естественнато*
и *исторіи*.

Човекъ, разгледиваемый као тварь земна,
сачињава особито суштество на земљи; люди

свию страна и различнога происхожденя об-
разую *човечество*. — Оно се, подобно свима
земнымъ породама, раздѣлюе такођеръ на *поро-*
де (*races*), а породи подраздѣлюю се на *пле-*
мена или *поколѣнія*. Разлика в међу *породима* и
племенима очевидна и неспорима. Породи, Мон-
голскій, Каранбекій (у Америки), Негра и Ев-
ропейца*), разликую се боіомъ коже, власима,
на іошъ и пѣкима одсенкама у нутрашномъ у-
стройству, у форми костію, у разрезу очію,
и т. д. Племена такођеръ разликую се међу
собомъ боіомъ коже, физиономіомъ и саставомъ
тѣла. — Характери различны *порода*, на іошъ
и племена, оштро су означени и неизглађиваю
се вѣковима. Грци, по планинама и долинама
своима и садъ су ти исти, што су были у вре-
мена Омировска, а градски жители и садъ о-
поминію хульнѣ Римляна, бывше пословицомъ
старога свѣта. — Италіанскій пукъ у Калабріи,
на іошъ и у самомъ Риму, тай истый в быо у
цвѣтаюће време Републике и Имперіе. Основне
черте характера пису се изгладиле у честнимъ
и добродушнимъ Германима, одъ времена Таци-
та, а Галли у многومه оправдаю, садъ, хульнѣ
Цесара о нѣма. Мужество и ритерскій духъ
Нормана ви садъ се ніе угасію у Скандинавіи.
Просвѣщеніе и образованость даю друге фор-
ме характеру и природнымъ свойствама наро-
да, но основаніе измѣнява се само *сѣвшанѣма*
порода и племена.

Славянско племе принадлежи европейскомъ
породу и есть само многочислено међу племе-
нима образованимъ, сачињаваюће готово *четер-*

*) Бестествословици и народописатели (этнографы) раздѣ-
люю човечество на порода, по различнѣма степенѣма.
Овде су приведени, за примѣръ, главни различити по-
роди. — Подъ именовъ европейскогъ порода и разумѣ-
ваемъ порода: тракійскій, цѣлтичскій и кавказскій.

ту часть свега народонаселѣнія Европе. Поселѣнія *Славяна* простиру се одъ мора адриатическога до Камчатке и одъ гора балканска до бѣлога мора. У политическомъ отношеніи *Славяни* имаю само едно независимо самостоятелно господарство, управляемо царемъ славянске крви: *Русію*. У Русіи има свега до 45,000,000 *Славяна*, а у принадлежеиѣмъ Русіи, на вѣчна времена, царству Польскомъ до 3,000,000 *Поляка*, слѣдовательно свега има около 48,000,000 *Славяна*. — Подъ аустрійскимъ правлѣніемъ наоди се *Поляка*, *Русина* или *Русняка*, *Словака*, *Хрвата*, *Чеха*, *Моравца*, *Винда* и *Срба* около 13,000,000. Подъ Прускимъ правлѣніемъ има *Поляка* и *Венда* — *Сораба* до 2,500,000. Подъ правлѣніемъ и покровительствомъ Турскимъ: *Срба*, *Бугара* и *Бошняка*¹⁾ до 2,500,000. У слободномъ граду *Кракову* има до 125,000; у *Црној Гори* до 80,000 душа²⁾; у *Кралѣвству Саксонскомъ* до 60,000 *Славяна* — *Венда*. Свега *Славяна* заедно има до 66,265,000. душа: *Рускога* нарѣчія *Славяна* 45,000,000, *Србскога* до 3,500,000³⁾, *Хрватскога* до 100,000, *Виндскога* до 900,000, *Ческога* и *Моравскога* до 4,500,000, *Словачкога* до 2,000,000, *Польскога* до 10,000,000, *Вендскога* или *Сорабскога* до 365,000. — *Славяни*, исповѣдаюћи римско-католическу вѣру до 15,000,000, и то: *Поляка*, *Чеха*, *Моравца*, *Словака*, *Венда*, *Русняка*, *Срба*⁴⁾ и *Хрвата*; *Протестанта* около 1,500,000, и то: *Поляка*, *Венда* — *Сораба*, *Чеха*, *Моравца* и *Словака*; *Униата*, и то: *Русняка* или *Русина*, у *Русіи* и *Галицији* около 3,000,000⁵⁾. Сви остали *Славяни* исповѣдаю православну грчку вѣру.

1) *Бошняци* су, тако као и *Црногорци*, *Срби*, и називаю се географическимъ именовъ кадшто само за разлику мѣстопребыванія свога, свагда при томъ придавајући и племено име свое.

2) Има више, и готово двапутъ толико.

3) По најновијемъ исчислѣнію има до 4,800,000.

4) Изъ овога се види, да почитаемый *Булгаринъ*, као и сви готово образовани *Руси*, на срамоту своју, болѣ познав *Ескимоте* и *Хотентоте*, него насъ *Србе*, кои су *Русина* богослужбене књиге дали. *Срби* пишу римокатолическогъ вѣроповѣданія, него православногъ грчкогъ, као и *Руси*, изузимајући само малу часть њих, кои исповѣдаю римокатолическу вѣру и изламисмъ. Зато се при зову *Славонци*, а други *Бошняци-Турци*.†)

5) После возсадиненія *Униата* съ православномъ црковомъ остало е јошъ само 1,000,000 душа. Т.

†) *Право* има г. *Булгаринъ*, зашто вѣра неправи народъ; *Славонци* и *Бошняци-Турци* исто су тако *Срби*, као и мы, само што они едни исповѣдаю римску, други мухамеданску вѣру, а мы православну. У.

Славянско племе више него остала племена, или болѣ рећи, само *Славянско* племе у *Европи* сачувало е старый языкъ предкова свои, у богослуженіи и у лѣтописима, а у частномъ и грађанскомъ животу мложину знакова, наравій и обичая, одъ времена язычества, т. е. одъ прве свое историческе епохе. — Наше *Славянско* племе заостало е иза други европейски народа у образованости, по зато сачувало е душевну младость првобытны народа, и све съ њомъ скопчане добродѣтели. Литература, у савршеномъ значеніи овога названія, сушествуе само у *Руса*, *Поляка* и *Чеха**). У остали *Славянски* племена ограничава се она духовнимъ књигама, пѣсмама, приповѣдками и несавршенимъ историческимъ преданіама, коя долазе у саставъ *общите славянске литературе*. Свуда се *Славяни* разликую мужествомъ, гостопримствомъ, добросердечношћу, искреношћу, необичнымъ добродушиемъ, човеколюбіемъ и милосрдіемъ. — Ова качества привлаче къ њима иноплеменике изъ своју страна свѣта. Ни у каквой странѣ**) непоселяваю се толико иноплеменици, као у земляма *Славянскимъ*, међу *Славянима*, и нигде непользую се иноплеменици таквиима преимуществами, проистичућима одъ общетежтельности (*sociabilité*) *славянскога* племена. *Славяни*, по природи, свагда су ради гостию!

Изъ своју *Славянски* народа, *Руси* брзимъ корачаима иду путемъ савршенствованія и просвѣщенія. Но пресађивајући, постепено, на руску умствену и нравствену землю све полезно, све здраво и душепитателно, *Русія*, руководима къ величини мудрости *Правительства*, одбацуе све едовито и вредително, изродивше се изъ европейске образованости. Предъ нама е блистателна судба, а за нама спасителни уроци!

Нама,***) *Славянима* землѣ *Руске*, предостављено е *Провидѣніемъ* овѣвовѣчити име *Славянско*, и на своју насъ лежи обвезаность садѣйствовати, по мѣри сила и могућности, къ распространяванію полезны истина, и къ оживлѣнію

*) Да! и у *Срба*, па јошъ тако, да соразмѣрно съ *Рускомъ* сравнити се може.

**) Разумева се, што мы искључавамо изъ овога *Америку*. — Но тамо поселяваю се иноплеменици у пустиняма; тражећи ново отечество, и долазећи у саставъ новаго народа.

***) А зашто не и наша *Србина*? Т.

радъ видити.“ — „Я ћу вамъ ий показати.“ Одведе га затимъ у своју военицу, и покаже му воденичне камене.

М И Л К А.

(Романца.)

„Ой та твоя два ватрена
Кадъ погледамъ Милко ока,
Срце мов то сирото
Рана тишти предубока.
Есте Милко, рана тишти
Срце ово пресирото,
Кое нема ништ' до Бога,
Драге свое домовине,
И ватрене твоје любве,
Сладка Милко! мила Милко!“

Тако вели вѣреници
Лѣпой својој младићъ нѣкій;
Превитко е нѣно тѣло
Срцу својемъ пригрлю,
На мѣсечно нѣно лице
Тай ватрени упр'о погледъ,
А мала јой та устаща
Поснише полюбцима
Меденима, часъ по часакъ. —
„Домовину ой! ту драгу
Душманъ намъ е нападнуо,
Противстати морамъ врагу
Ма ти, Милко, погинуо.
Съ Богомъ оспай драга ти
Онъ ће тебе чувати.“

Тако збори младићъ войно,
Па одлеће на боиште
Лити крвцу за слободу
Свое драге отачбине!!!
Лѣпе Милке црно око
Сузу само едну пусти
За милне вѣреникомъ;
Увѣрена ели беше
Да е славно борити се
За то мило отачаство,
Кое гине, кое пати.

Небо плаво посуто е
Са звиѣздама, златниема

А бледъ мѣсець, тай свидѣтель
Уздиса залобљены,
Преумилно садъ свѣтляше
Кадъ е Милка пошетала
У то полѣ прешироко;
На холмићу ту едноме
На колѣна свои пада,
Те двѣ звиѣзде свога ока
И пребѣле свои руке
Ко небу е подигнула,
А ружична нѣна уста.
Одѣкъ даю нѣногъ срца:

„Боже, благій саздателю
Великога света тогъ,
На боишту ой! јуначкомъ
Одузе ми драгогъ тогъ!“

У нѣму ми ты одузе
Мога срца вес'о светъ;
Задовољства и радости
У нѣмъ беше мени сплетъ. —

Отачбину нашу драгу,
И слободу любљену
Погазити зашт' допусти
Прелютоме душману? —

Великъ Боже преначи
Отачбине судбу ту,
И поврати твојемъ народу
О ту сладку слободу.“

Тако Милка заборавља
Свою тугу, свою болу,
Свога драгогъ, кои нѣоизи
Одъ живота дражій беше,
И за срећу само драге
Моли Бога домовине. —

Коя е' дичишь што е' Србкннѣ,
Слѣдуй, слѣдуй о примѣру
Благе Милке, Србска дѣво!!!

У Бан

Тина Ивановиѣва.
Србкннѣ.

Примѣчаніе. У Поздраву Г. Подполковнику Илићу
Новаковићу за званіе Члена Совѣта, у прошастомъ числу По-
дунавке ш тампаномъ, случайно су прва два стиха възстала;
коя се овде допунија ради истога поздрава штампаю:

Праведна желя поштевы срца испуни се,
Заслуга твоя признанствомъ правимъ награди се.

Учредникъ Милошъ Поповићъ.

Издано и печатано у Правителственој Книгопечатни у Београду.